

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО ЗАСТРАХОВАНЕ И ФИНАНСИ
РЕЦЕНЗИЯ

от д. ик. н. Максим Беспарточни
професионално направление 3.8 Икономика

e-mail: confer.piel@gmail.com

GSM +380 95 459 2242

на дисертационен труд за присъждане
на научната степен „*доктор на науките*” в област на висше образование

3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление
3.8. Икономика докторска програма Финанси, застраховане и осигуряване

Автор: д-р Марчин Кенси

Тема: «*Въздействие на управлените компетенции върх ефективно функциониране на организация на здравните услуги*»

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 111 от 21.04.2022 г. на ректора на на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси съм определен за рецензент за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Въздействие на управлените компетенции върх ефективно функциониране на организация на здравните услуги“ за придобиване на научната степен „доктор на науките” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма «Финанси, застраховане и осигуряване».

Автор на дисертационния труд е д-р Марчин Кенси, доцент на основен трудов договор в Висше училище по икономика в Бидгошч (Полша).

Предадените от катедра и Центъра за научни изследвания и докторантско обучение във ВУЗФ материали включват документи по представен опис: автобиография, копие от дипломата за присъждане на образователно-квалификационна степен „доктор”, дисертация на руски език, автореферат на български и руски език, списък и анотации на публикации по темата на дисертацията на български и английски език; публикации на докторант по темата на дисертацията, удостоверения за изпълнение на минималните изисквания за присъждане на научна степен „Доктор на науките”.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Д-р Марчин Кенси е доцент в Висше училище по икономика в Бидгошч (Полша). От 2014 г. д-р Марчин Кенси има редица дисциплини, които са свързани с проблемите на управленските компетенции в организациите в Република Полша. Комбинацията от преподавателска дейност с научни изследвания в тази област доведе до изготвянето и написването на тази дисертация, която се представя за рецензиране.

Трудовата дейност на кандидата, освен преподавателска дейност по основния трудов договор, е пряко свързана с областите на дисертационни изследвания, а именно:

09.1999 – 09.2008 г. – ст. преподавател в катедра "Макроикономика и финанси" на Зеленогурския университет (Полша);

04.2002 - 08.2008 – мениджър по кадри и обучение в транспортна фирма PON-PO в Нов Томисл (Полша);

10.2007 – 09.2009 г. – заместник-ректор по обучението в Държавно висше професионално училище във Вълча. Старши преподавател в Държавното висше професионално училище във Вълча (Полша);

04.2007 – 09.2013 – преподавател във Висшето училище по мениджмънт в г. Лигница, Факултет по мениджмънт (Полша);

10.2008 – 02.2014 – преподавател в Висшето училище по бизнес в г. Пила,

Факултет по администрация и мениджмънт (Полша);

10.2013 – 09.2015 – преподавател в Куявско-Поморското висше училище в г. Бидгошч, Факултет по право, администрация и икономика (Полша);

10.2013 – 06.2015 – главен специалист по проект на Регионалната териториална обсерватория в г. Любуш в Департамента за регионално развитие на Маршалска служба на Любушко войводство (Полша);

10.2015 – сегашно време – доцент във Висшето училище по икономика в г. Бидгошч, декан на Факултета по приложни науки в г. Пила от 05.2017 г., ръководител на Регионалния образователен център ВШЭ в г. Згожелец от 02.2016 г., координатор на Колегиума за заместващи отдели и мениджмънт от 10.2016 г. (Полша);

10.2015-04.2016 г. – ръководител на проектния екип за оценка на компетенциите на служителите на Службата на община Згожелец (Полша);

от 04.2016 г. – експерт Eurostars Expert Area в Брюксел;

от 01.2017 г. – експерт по POIR, POPW и POWER, реализиран от Полската агенция за развитие на предприятията;

01.2017-03.2018 г. – заместник-председател на стратегическата група на ВШЭ в Бидгошч за 2018-2022 г. (Полша);

от 02.2017 г. – съветник на предприятие по проект: „Стратегия за определено развитие“, номер на договор UDA POWR 02.02.00-00-0047/16 (Полша);

от 07.2019 г. – член на експертна група „Помощ на работодателите и Куяв“. Асоциация на работодателите (Полша);

от 2011 г. – редовен член на Асоциацията на здравните мениджъри, клон Нижнеселски във Вроцлав (Полша);

от 11.2020 г. – Полско икономическо дружество, филиал в Зелена Гура (Полша).

Д-р Марчин Кенси е член на колегиалните органи на университета, има редица награди.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационното изследване на д-р Марчин Кенси е посветено на изключително актуална тема на нашето време – оптимизиране на ресурсите на лечебните заведения, особено на персонала и медицинската инфраструктура. Актуалността на изследването нараства поради пандемията, което изисква повишено внимание и качество на персонала на лечебните заведения, ниво на квалификация, допълнително включване на финансови ресурси и тяхното ефективно използване. Авторът в своето изследване отделя специално внимание на осигуряването на ефективността на управлението на ресурсите и процесите в лечебно заведение, което се основава на системата за управление на различни нива на управленски и управленски компетенции.

Важен аспект на изследването в дисертацията на д-р Марчин Кенси е адаптирането на управленските компетенции към структурата на компетентностите на мениджърите на всички нива на организацията, в зависимост от потенциала на професионалните и социални компетенции на потенциалните лидери и организационните потребности на лечебните заведения. Авторът стига до извода, че болниците обикновено се управляват от представители на медицинските професии, които не са надарени с управленски компетенции в системата на професионалното образование.

В дисертационния си труд д-р Марчин Кенси изследва управленските проблеми на всяко ниво от системата за управление (висше, средно или по-ниско) на лечебните заведения, идентифицира оперативни процеси, които засягат нематериалните (персонални) и материални ресурси, което е актуално в съвременните условия. Авторът предлага решения в областта на компетенциите, свързани с анализа; посочва се какви и доколко конкретни компетенции са желателни на ръководните позиции на организацията.

Целите и задачите на изследването на д-р Марчин Кенси са напълно постигнати и приложени в дисертационни работи и публикации.

4. Познаване на проблема

Авторът е доста задълбочено и пълноценно ориентиран в изследователския проблем. Общият брой на научните публикации е 89, включително: индивидуални монографии – 3; колективни монографии – 31; научни статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни – 23 (научни публикации са индексирани в Web of Science – 4, Scopus – 2); научните статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране – 28; студии, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете – 4. Две статии, публикувани във VUZF Review. Всички публикации на автора са пряко свързани с изучавания проблем.

Трябва да се отбележи, че д-р Марчин Кенци изучава този научен проблем от доста дълго време, за което свидетелстват датите на публикуване по темата на дисертацията.

Библиографията на дисертационната работа съдържа 319 заглавия, включително 277 монографии, изследвания и научни статии; 13 източника на статистически данни, 22 законодателни източника; 6 наименования на нетография и авторски обобщения и разработки – 1. Работата съдържа 62 таблици и 23 фигури.

Д-р Марчин Кенци има дългогодишен изследователски и преподавателски опит, включително лидерство, което доведе до отлично изследване и дисертационна работа.

5. Методика на изследването

За решаване на поставената цел и формиране на предложения и научна новост в дисертацията е използван монографичният метод за изследване на аспекти на управлението, управлението на човешките ресурси, управлението на компетенциите в организациите и материали за системите на здравеопазване в европейските страни. За събиране на първични изследователски данни са

използвани количествени (въпросник) и качествени (наблюдение, интервю) методи. За анализа на първичните данни са използвани таксономични методи, включително корелация на Спирман, тест за съгласуване, разпределение Гаусса и други статистически методи, интерпретация на информация, методи за представяне на данни и изследователска информация. Въз основа на резултатите от изследването авторът е формирал предложения и научна новост.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от следните части: увод, шест глави, заключение, библиография, списък с таблици и фигури.

Дисертацията е придружена от реферат, който накратко очертава структурата и съдържанието на работата, както и тези на автора и резултатите от изследването.

Дисертацията е написана на руски език, а рефератът е на руски и български език.

В увода към дисертацията е формулирана основната цел и логически свързани задачи за нейното постигане. Дефинирани са обектът и предметът на изследването, посочена е методологията на изследването, а ключовата теза на представената работа се свежда до твърдението, че компетенциите на управленския персонал трябва да се разглеждат от гледна точка на ефективността на управленския персонал, което от своя страна се отразява на ефективността и ефективността на разпореждането с наличните трудови ресурси; има спешна необходимост от формиране на модел на структурата на управленските компетенции на всички нива на управление, както и професиограма на ръководна длъжност в здравна организация.

Първата глава е посветена на теоретичния анализ в областта на управлението на компетенциите. Авторът разглежда същността на човек в една организация чрез сравнителен анализ на управлението на човешките ресурси, прави съпоставка на съществуващи теории и съвременен подход, посочва

техните положителни и отрицателни страни. В рамките на това изследване беше направен преглед на дефиницията на „компетентност” в управлението. Авторът стига до извода, че основната разлика между компетенциите в управлението се крие в начина на възприемане; Дефинирането на компетенции в ерата на пазарните нужди е от съществено значение поради динамиката на промяната и задълбочаващите се изисквания за специализация и компетентност в нововъзникващите професии. Разглежда типологиите на компетенциите в контекста на времевия интервал и анализ в областта на управленските компетенции. При разглеждане на многостранните компетенции в системата на здравеопазването се стигна до извода, че класическият подход е най-подходящата формула за болниците, където съвременните методи на управление се съчетават с традиционните механизми за организация на труда.

Във **втора глава** авторът разглежда теоретичните основи на управлението на компетенциите в организациите на здравните услуги. В рамките на тази глава се разглеждат организационните структури на управление (дивизионна, матрична, проектна) на лечебните заведения. Отчитайки нормативната и законодателната рамка и спецификата на персонала на лечебните заведения, авторът представя структурата на заетостта в болниците. Разглеждат се професионалните компетенции на служителите, работещи в здравните организации, които се свеждат до факта, че е важно компетенциите на мениджърите от отделни нива на организацията да се приведат в съответствие с нуждите на организацията, като се вземе предвид компетентен потенциал на медицински персонал. Интересно решение на автора е да съчетае медицински и управленски знания и да оборудва с тях ръководния персонал на болницата, което ще позволи на управителя да контролира подчинените им медицински работници, а на ръководителя на висше, средно или по-ниско ниво да планира, организира дейности в болницата и мотивира подчинените си.

Третата глава е емпирично изследване, в което авторът анализира първичните и вторичните източници на информация за управленските

компетенции на медицинския персонал на болниците в Полша. Обоснована и представена е собствената методика на изследването, анализирани са три професионални групи – лекари, медицински сестри и административни служители. Проведено е проучване на болници във Великополско войводство. Резултатите от изследването показват, че на средно ниво на управление компетенциите, фокусирани върху професионалните и социалните аспекти, са от най-голямо значение, авторът направи опит да изгради профил на компетенциите, необходими за позицията на мениджър в здравеопазването от средно ниво.

В **четвърта глава** е проведено изследване в областта на потенциала на управленските компетенции на служителите в здравните организации. Беше направена оценка на тематичното покритие на допълнителни управленски знания от здравни специалисти в Полша. Въз основа на резултатите от изследването авторът заключава, че в зависимост от нивото на управление персоналът на лечебното заведение получава допълнителни знания в областта на финансовия мениджмънт, маркетинга и качеството, управлението на човешките ресурси, психологията на управлението и правото. Направена е оценка на нивото на вътрешна комуникация между служителите, на базата на която се стига до заключението, че в по-малките организационни звена служителите, заети в тях, имат по-добри взаимоотношения помежду си на междугрупово ниво. Резултатите от проучване на поведението на персонала на различни нива на управление на здравните организации позволиха да се определи потенциалът на компетенциите на служителите в контекста на изпълнение на управленски роли в болниците.

В **пета глава** беше проведено проучване в областта на компетенциите, желани на ръководни позиции. Проучването е проведено въз основа на самооценката и опита на респондента в Западнопоморско, Любушко, Великополско и Долносилезско войводства. Авторът проведе сравнително висококачествено проучване на различни нива на управление на здравните

организации. Въз основа на събраната по този начин информация авторът формулира достатъчен брой аргументи за изграждане на професионален профил за длъжностите здравни мениджъри от I и II организационно ниво и за разширяване на знанията за компетенциите, желани от управленския персонал.

В **шеста глава** авторът предложи компетентностно-организационен модел във вертикалата на управление. Един от елементите на модела е формирането на области за професионално издигане на лекари и медицински сестри (нива на вертикално развитие, разделени на ръководни и изпълнителни позиции). Авторът е изградил професиограма от компетенции, които са желани за длъжността на служителите от различни нива на управление в лечебните заведения. Предложени са организационни иновации на управленски нива за висшите мениджъри, които са представени чрез компилация от организационни структури – дивизионна и проектна. Характерна особеност на тази схема е децентрализацията на отговорността за функционирането на целевите групи, като ръководителите на първа линия отговарят за ежедневните дейности на отделните организационни звена. Авторът идентифицира ограничения в областта на предложените компетентност-организационни промени, а именно: формални и организационни пречки, отношението на служителите към тях, техните възражения, негативното отношение на медицинския персонал в резултат на загубата на привилегии, промяната в функциониращи стереотипи.

За всяка глава авторът направи кратко заключение и преход към нова глава. Всяка глава е придружена от кратко резюме и обяснение на изследването.

В заключение се излагат заключения, формулират се препоръки и научен и практически принос на дисертационния труд.

Като цяло авторът успява да постигне целите и задачите на научното изследване.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В изследването могат да се открият следните по-важни научни и

практико-приложни приноси:

- предложена е авторската методика за изследване на управленските компетенции, като се използват разнообразни количествени и качествени методи за събиране на данни и информация;

- използването на базирани на компетенции иновации в болничната среда за изграждане на професиограми на позициите на мениджъри на различни нива на управление в болниците в Полша;

- предложена е професиограма на длъжността ръководители на по-ниско ниво в болниците с разделяне на групи за медицински и немедицински персонал;

- предложена е професиограма на длъжността мениджър на средно ниво за служители на лечебни заведения с разделение на групи за медицински и немедицински персонал;

- предложена е професиограма на длъжността висш мениджър за професионални мениджъри, които не са свързани с медицината;

- е разработен модифициран модел на структурата на компетенциите на мениджърите в здравеопазването на всички нива на организацията, използвайки универсалния модел на Р. Л. Каца;

- адаптиране на организационната структура на болниците към оптимално използване на управленските компетенции на медицинския персонал;

- на базата на смесен модел за подбор на ръководни кадри е направена градация за първо и второ организационно ниво на длъжностите: управител на лечебно заведение (резидент) и ръководител по организационни и административни въпроси;

- за ръководители на висшето ръководство на лечебни заведения се предлага фокусиране само върху управленски и административни дейности.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Кандидатът представи достатъчен брой научни публикации по темата на дисертацията – общо 89 публикации. Публикациите се изготвят на полски и

английски език. Те са както лични, така и съвместни и са тясно свързани с управлението на компетенциите за ефективното функциониране на здравните организации. Те включват: индивидуални монографии – 3; колективни монографии – 31; научни статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни – 23 (научни публикации са индексирани в Web of Science – 4, Scopus – 2); научните статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 28; студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 4. В списание VUZF Review има 2 публикации, изготвени на английски език. Публикациите са направени между 2002 и 2022 г.

Публикациите отразяват резултатите от дисертационното изследване. Резултатите от изследванията в монографии и списания са с изследователски характер и са посветени на управлението на компетенциите в медицинските институции в Полша. Предложена е методология за изследване на управленските компетенции от служители на различни нива на болнично управление в Полша.

9. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Представен доклад за минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор на науките” по професионално направление 3.8. Икономика показва, че те са изпълнени. Всички законови изисквания са спазени.

10. Лично участие на кандидата

Дисертационният труд на д-р Марчин Кенси е самостоятелно изследване на кандидата, има научна новост, научните приноси са ясно формулирани, получените резултати са надеждни, извършени на базата на статистическа информация. В дисертационния труд няма плагиатство. В дисертационния труд

за придобиване на научна степен „доктор по науките“ не са използвани материали от кандидатската дисертация.

11. Автореферат

Автореферат отразява целите и задачите на изследването, основните точки на отделни глави на дисертацията, както и приноса на автора. Рефератът е разработен в съответствие с изискванията за неговото оформление и отразява основните резултати и приноси към дисертацията.

12. Критични забележки и препоръки

Представената научна работа беше оценена положително от мен и ясно демонстрира професионализма на кандидата, доста добра теоретична база, притежаване на съвременни методически инструменти за оценка на управленските компетенции на служителите на различни нива на управление и тяхното влияние върху ефективното функциониране на здравна организация в Полша. Считаю, че дисертационният труд е завършен научен труд, който има научен и практически принос за по-нататъшното развитие на управленските компетенции, формирането на оптимални организационни структури за управление на лечебните заведения в Полша.

Въпреки това, някои аспекти на дисертацията могат да бъдат подсилени чрез оценка на системата за мотивация и стимули за работниците на различни нива на управление на медицинските институции в Полша и тяхното въздействие върху управленските компетенции.

Тази забележка по никакъв начин не намалява качеството на научните изследвания, получените резултати и научната принос.

13. Лични впечатления

Аз лично не познавам кандидата, но според неговата биография, преподавателска и изследователска дейност, много положен труд в

дисертационното изследване, имам положително впечатление като пълноценен доктор на науките.

14. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на кандидата в бъдеще да обърне внимание на изучаването и сравнението на управленските компетенции на служителите на медицински институции с частна собственост в Полша.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният за преглед дисертационен труд на тема **„Въздействие на управлените компетенции върх ефективно функциониране на организация на здравните услуги“**, изготвен от *д-р Марчин Кенси*, ни позволява да заключим че това научно изследване отговаря на минималните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Резултатите от изследването имат значителен принос за по-нататъшното развитие на теоретико-методологическите основи, науката и практиката за формирането на управленски компетенции на служителите на различни нива на управление на лечебните заведения в Полша, което прави възможно прилагането на практика ефективен компетентностно-организационен модел в управленския вертикал.

Дисертационният труд ***съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката*** и отговарят **на всички** на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

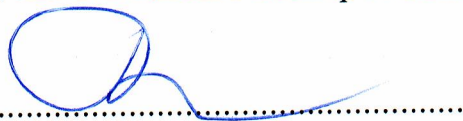
Дисертационният труд показва, че кандидат на научната степен „доктор на науките“ д-р Марчин Кенси **притежава** задълбочени теоретични знания и

професионални умения по професионално направление 3.8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензирания по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен „доктор на науките“** на д-р Марчин Кенси в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8. Икономика; докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“.

16 май 2022 г.

Рецензент: д. ик. н. Максим Безпарточный

.....